

מגילה כט-א

עניין: כל מקום שגלו שכינה עמהו

מהר"ל נצח ישראל פרק י'

והרשב"א ז"ל בפירוש ההגדות שלו (שם) הוקשה לו מה שאמר ואף כשהם עתידים להגאל פשיטא אם הוא בגלות עמהם מכ"ש שהוא בא עמהם כשנגאלו, ולכך הוצרך לפרש כי מה שאמר וכשנגאלו שב עמהם מן הגלות היינו שבא לומר שהשם יתברך עמהם בגלותינו זה שהם נפוצים בכל קצוי הארץ, כך הם דברי הרשב"א. ואני אומר שהדברים הם כמשמען שיותר יש טעם להיות עם ישראל בגלות ממה שיהיה עמהם כאשר יצאו מן הגלות שכן אמרו רז"ל לענין החולה בפרק יציאות השבת (שבת יב, ב) הנכנס לבקר את החולה לא ישב על גבי מטה ולא על גבי כסא אלא מתעטף וישב לפניו שנאמר (תהלים מא, ד.) ה' יסעדנו על ערש דוי וגו'. ובחבור גור אריה בפ' ויחי פרשנו

ריטב"א (עין יעקב)

לז ואף כשהם נגאלים שכינה ביניהם שנא' ושב וגו'. מפני כבוד השכינה לא אמר הכתוב שהשכינה בגלות הגדול הזה שאנו מפוזרים בקצוי הארץ ולא הזכירה אלא בגאולה ומתוך כך למדנו ג"כ שהיא בגלות וכן התנא אחז דרך הכתוב אבל ודאי לא בא ללמד רבותא על שהיא בשעת הגאולה אלא שהיא בגלות נמצא שעונותינו

תניא אגרת הקודש (עמ' קה):

פנימיות היינו לפי שבחינה זו היא אצלו בבחי' גלות ושביה והיא בחינת גלות השכינה ממש כי היא היא בחינת ניצוץ אלהות שבנפשו האלהית וסבת הגלות הוא מאמר רז"ל גלו לכבל שכינה עמהם דהיינו מפני שהלביש בחינת פנימית נקודת לבבו בזה לעומת זה דהיינו בלבושים צואים דמילי דעלמא ותאות עוה"ז הנקרא בשם כבל והיא בחינת ערלה המכסה על הברית ונקודה הפנימית שבלב ועל זה נאמר ומלאתם את ערלת לבבכם. והנה במילה יש שני בחינות מילה

אשר אמרנו כי עיקר שכינתו בתחתונים כי כן מדתו של השי"ת להיות שכינתו את דכא, וישראל בגלות מדוכאים הם ראויים שיהיה שכינתו עמהם. אבל כאשר יצאו מן הגלות או יעלה על הדעת שאין השי"ת אתם ולפיכך אמר אף כאשר ישובו מן הגלות הוא נמצא אתם. וכאן מה שהשי"ת עם ישראל בגלות הוא טעם אחר כמו שאמרנו למעלה, כי אין ישראל נסרדים מן השכינה מאחר שהוא ית"ש שתף שמו בשמם ולכך בכל גלות וגלות ובשובם הוא אתם, כי לדביקות הזה אין פירוד, ולכך קאמר שאף כאשר הם עולים מן הגלות שאז אין לומר שהוא אתם בשביל שצריך שיהיה לו השגחה עליהם רק בשביל כן לא הוסר הדבוק ההוא כי אין הסרה לו וכמו שיתבאר עוד. ובפ"ק דברכות